

— — — og Kjartan
gjordist verjumála-
ráðharri!

SOSIALURIN

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐRALAG

NR. 64.

MIKUDAGIN
4. SEPT. 1963

36. ÁRG.

Ein sorgarleikur

ERLENDUR LEGÐI FYRI

HÁKUN AVSANNAR

MEN SO KRÝPUR ERLENDUR TIL KROSSIN OG ETUR
ORÐINI Í SEG AFTUR.

MEN SO KROYSTIR ERLEND HÁKUN TIL LOYSINGAR-
STÖÐU SAMGONGUSKJALSINS

Tá ið landstýrið varð sett, skund-
að: Erlendur Paturssonur sær at
halda eina stenvutalu fyrri tað
nýggja landstýrið.

Henda tala var ein rein loysing-
artala. Hón gekk so langt sum, at
danir skuldu missa borgararættin í
Føroyum. Harav mátti koma at
standast, at føroyingar eisini skul-
du missa sín borgararætt í Dan-
mark og Grønlandi.

Løsmáður H. Djurhuus tagði. Tá
ið ein plagar at siga, at tann, sum
tegir, hann samtykkir, var hildið;
at tað, ið E. P. hevði sagt, veru-
liga var samsvarandi við tann ár-
beiðs- ella stjórnsáttmála, sum
Kjartan Mohr, Sámal Petersen og
Marjus Johannesen og tjóðveldis-
flokkurin og fólkaflokkurin vóru
vorðnir samdir um.

Men so róku toruskýgg á hin
politiska himin.

Eingin minni enn flestu veljarar
nir hjá Sámal, Marjus og Nielsi
merktu hesa samgongu um reina
loysing sum illavörðasta svik, ið
nakar valdur umboðsmaður hevði
gjørt móti veljarunum sínum. Og
harafturat kom, at meirlutin av
fólkaflokksveljarunum vóru eisini í
øðni.

Og so allraseinast fingur tjóðveld-
ismenn av at vita frá sínum vinstra
lyntu veljarunum fyrri at hava
svikið teir við at avvisa samgongu-
una, ið stóð teimum í boði frá
javnaðarmonnum, og heldur ganga
saman við reiðara- og stórmanna-
flokkinum, fólkaflokkinum.
Henda øði teirra vinstri sínnar

tjóðveldismanna var so hvøss, at
hon veruliga hevur drigið tjóð-
veldisflokkinn í tviningar, tí nú
verða tjóðveldismenn kríg um
landið av teim »vinstrasinnar«
innan fyrri flokkinn bidnir um at
vera við til at gera **EIN NYGGJ-
AN TJÓÐVELDISFLOKK**, ið
skal vera reður marxistiskur ar-
beiðaraflokkur, ið heldur skal ar-
beiða saman við sosialdemokrat-
unum enn kapitalistaflokkunum.

Nú stóð at bresta.

So leggur Hákun Djurhuus fyrri
til hjáringar av samanholdingum í
sínum flokki.

Hann avsannar Erlends Patur-
ssonar lýsing, at sjálfstýrislands-
stýrið vil taka borgararættin frá
dønum.

Hann roynir at dylja sum
mannsmorð tað, ið sjálfstýrisflokk-
arnir vóru vorðnir samdir um.

Og ein maður sum fólkaflokks-
løgtingsmaðurin Vilhelm Nielsen
segði millum manna at tað skuldi
ikkj henda við hansara hjálp, at
tjálfstýrislandsstýrið fór til nakra
yvirtøku.

Har sat Erlendur Patursson.

Hvat fór hann nú at siga?

Og so hendi nakað av tí syrgi-
ligasta ið ein hevur upplivað av
einum lögtingsmanni á opnum
tingi.

Erlendur Paturssonur fer fram á
talarapallin og avsannar tað, hann
hevði sagt um borgararættin, og
sum hann eisini saman við hinum
tjóðveldismonnum skriftliga hevði
sett fram fyrri javnaðarmenn sum
verandi tað, ið sjálfstýrisflokkarnir
vóru vorðnir samdir um.

Her breyt Erlendur Paturssonur
politiska háls sín.

Teir flestu sterku tjóðveldis-
menn avskriðu hann aftaná hesa
avsannan av sær sjálvum, av tjóð-
veldis grundstøðum.

Hetta hálsbrotið gjørdi hann tað
endafliga deyðabrest sín, tá ið
hann tók við kostum Hákun lög-
mans Djurhuusar, at hann annað-
hvørt skuldi taka orð og stöðu
sína aftur móti lögmannsins av-
reiðing av teim lögfestu avgjöldum
reiðanna til lonjavníngargrunn
fiskimanna og skuldi harafturat
greiða atkvøðu fyrri uppskotinum
um hesa avtøku, ella skuldi hann
fáa at sanna, at hann ikki longur
skuldi koma at sita sum landstýr-
ismaður, tí gekk hann ikki lög-
mann til vildar í hesum máli og
gav seg treytaleyst undir hansara
harrabod, vildi lögmaður sita
landstýrið og lata veljararnar
tala.

Og Erlendur Paturssonur átt all
orð síni móti eyðræning lögmanns-
ins av lonjavníngargrunnum í
seg aftur og atkvøðu sjálvur og
fekk eisini allar sínar menn at
gera tað sama. Hann sveik heldur
fiskimannin enn at váða sín land-
stýrismanasess.

Tá brast »rikið« av honum
hansara.

Og hann hevur tessverri síðani
válað um strætúr í vónloysi — frá
einum jafara til annan.

Nú halda tjóðveldismenn av
vegnum fyrri honum.
Ein sorgarleikur!

Men so kom ólavsokan við lög-
mannsrøðu Hákunnar lögmans. Og
nú segði Erlendur — soleiðis skilja
vit tað: »Hoyr tú Hákun. Eg lat
mær lynda fyrri landstýrisessin
sjálvur at forræða og síðan at raa
hinar partamenn minar at forræða
lonjavníngargrunn skipsfiskimanna
við at avtaka reiðaranna avgjöld
til hann. Eisini hevur tað pnt
meg, at eg av tær var noyddur at
fara uppá tingsins talarapáll og
taka orðini í meg aftur, sum eg
hevði sagt um borgararættin og
samtunguskjalid.

Havi frætt, at
hesin atburður mín og tjóðveldis-
flokksins er fallin í so ringa lørð
millum minar arbeidara- og fiski-
mannaveljarar, at teir eru í stórum
tali farnir frá mær til javnaðar-
menn. Hetta gongur ikki, mín góði
Hákun Djurhuus. Nú skalt tú, um
tjóðveldismenn skulu fylgja tær
longur, í lögmannsrøðu tíni váta,
at tað var so, sum eg segði í talu
mín í útvarpinum beint aftaná,
at sjálfstýrislandsstýri var myndað,
bæði viðv. yvirtøku av øllum og
viðvikandi borgararættinum. Gert
tú ikki hetta, vilja menn sum
Johan Simonsen lögtingsmaður
innan fyrri mín flokk atkvøða við
javnaðarmonnum um útskriving av
løgtingsvali beinan vegin.

Hákun bliknaði. Tugdi. Tók sær
snús í munnin ferð aftan á ferð.
Hann gloypti. Lovaði at halda
loysingartaluna um yvirtøku av
øllum, um borgararættin, at danir
skulu missa hann í Føroyum o.s.fr.
Nú vann Erlend ella loysingin
aftur. Og har standa vit.

Ein leikmaður.

Sildaveiðan

Tað var ikki góð veiða hjá
sildaskipunum herfyri, men
henda vikan royndist tó betur.
Veiðan falt liggur nú omanfyri
57.000 tunnur, sama dag í fjor
og fyrraárið ávikavist 48.000
og 79.000 tunnur.

Spennandi dystur

Seinasti dysturin millum HB
og B36 um Kyndilssteypið
verður í kvøld, gerst veðrið til
vildar.

Tað er málúrtøkan sum er
avgerandi, so óivað kann dyst-
urin verða verður at siggja.

Stórt jarðskjálv

hevur verið í Kasmir. Nógvir
landsbyir eru raktir av skjálvtan-
um. Í hvussu er 100 fólk eru
deyð.

Fólkapensjónin meira fullkomin

EIN av orsøkunum til at danska rikisstjórnin hevur skipað eina
ráðharradeild aftrat — t.v.s. skilt arbeiðsmálaráðið frá sosial-
málaráðnum — er tann, at sosialmálaráðharrin skal hava betur
stundir til at fyrireika tær abótur, ið skulu gerast í samband
við fólkapensjónina.

Tá fólkapensjónin í síni tíð varð
framd í Danmark, var hon als ikki
samsvarandi hugsan og atlan javn-
aðarmanna. Javnaðarmenn høvdu
ikkj meiráluta til at gera hana so
fullkomna, sum teir ynsktu, og tí
mattu teir slaka so mikið, at teir
fingu aðrar flokkar at taka undir.
Hetta eydnaðist, men nú er tikið
at vinna víðari fram á leiðini, og
tíðarinnar krav gera ívalyst, at
líkindi eru fyrri bæði størri og
smærri abótum.

Danski sosialmálaráðharrin og

starvsfólk hansara eru nú farin
undir at leggja til rættis tær ætla-
nir og tey uppskot, sum ið hvussu
er verða grundarlagið undir teirri
framtidarlugu útbyggingini av fólka
pensjónini og sosiallóggevuni sum
heild.

Hovdu vit havt eitt javnaðar-
stýri vóru líkindi okkara at komið
við beinanvegin tey bestu, men
við »sjálfstýrislandsstýrinum« er
tað ívasamt, um vit vinna eitt ein-
asta stig aftrat fram móti fullkom-
liggerandi av hesum máli.

Krevja forboð

Donsku havnaarbeiðarnir vilja hava
forboð fyrri at flyta inn vørur úr
Suðurafríku

Donsku brúksfeløginu flyta ikki inn

Aftur gjordist ófriðaligt, tá
eitt svenskt farmaskip skuldi
lossa mangan, evni til sement-
virki, í Aalborg.

Skipið, »Hallaren« hevur
ligið 16 samdøgur í Aalborg
av tí at lossifólkið hevur verið
forðað í at arbeida. Ikki er long
tíð síðan líknandi hendi seg í
København.

Havnaarbeiðararnir vilja nú
ikkj longur lata ganga um seg.
Teir vilja nú hava at stjórnin
setur forboð fyrri innflytan av
suðurafríkonskum vorum. Hetta
er tó longu gjørt av summum
fyrirtøkum. Felagssamtøkan hjá
donsku keyppsamtokunum hevur
í longri tíð ikki innflutt vørur
úr Suðurafríku.

Linoliumsflísar

við lími

í fleiri litum
eru nú aftur at fáa

Málingahandilin

J. C. Svabosgata 4 — Tlf. 2731

Skipafelagið Føroyar

TELEFON 1225

Tórshavn

Eru tygum tekunnugur og kræsin,
biði tá um...

Sigarettir

av grønmeti

Kreft-granskarar á Ros-
well laboratoríum í USA
takast nú við at finna nýtt
»tubbak«, sum ikki inni-
heldur tey skaðiligu evnini
í vanligum tubbaki.

Teir eru av teirri áskoðan,
at fólk ikki falla til royk-
ingina bara av tubbakssmak-
kingum, men meira av óvana-
num at fáast við nakað
nervastillandi, at hava nakað
í hondini, at hyggja at
tubbaksroykinum o.s.fr.

Hin nýggja sunnheits-
sigarettin hevur longu fingið
navn: GEMS. Tað er ein
blanding av bløðum av
kálí, rötum, petunium og
»fandens mælebotter«.

Fyri at fullvissa seg um
munin millum tjørna í hes-
um sigarettum og so tjørna
í vanligum tubbaksigarettum,
kanna teir nú eftir, hvussu
henda tjørna virkar uppá mýs,
sum frammanundan hava
kreft.